

De Verenigde Naties hebben 2010 uitgeroepen tot het Internationale Jaar van de Biodiversiteit. Schaapherders uit verschillende Europese landen organiseren deze zomer een Europese herderstocht om aandacht te vragen voor deze biodiversiteit en voor hun beroep. In België wordt de tocht gelopen door Johan Schouteden, een lid van de Limburgse Kring voor Schapenhouders.

Schaapherder Johan Schouteden komt na zijn zesdaagse trektocht in september 2005 aan op zijn eindbestemming, het Zuid-Limburgse Vechmaal.

Europese herderstocht voor biodiversiteit

Motivatie

In 2001 kwamen de staatshoofden en regeringsleiders van Europa overeen om tegen 2010 het verlies aan biodiversiteit te stoppen. Dit jaar zijn de ogen gericht op de resultaten die de inspanningen van de voorbije jaren hebben opgeleverd. Intussen is duidelijk dat de doelstelling – de negatieve trend ombuigen – niet gehaald wordt. In oktober vindt in het Japanse Nagoya een beslissende conferentie plaats over de opvolging van het Biodiversiteitsverdrag. Vooral van de Europese Unie wordt veel verwacht, ook op financieel vlak. De enige conclusie is dat de inspanningen collectief opgedreven moeten worden. Precies daarom hebben enkele Europese schaapherders – onder impuls van Duitsland – de handen in elkaar geslagen. Samen met het Europese project Trunpa (*Transhumant rangeland use and networking of protected areas*) wordt er een Europese herderstocht georganiseerd. Het idee komt van de Duitse schapenhouder Hubertus Beckmann.

Schappen verspreiden biodiversiteit

Het beroep van herder is een van de oudste beroepen. Het is ook een cultuurhistorische gebeurtenis. Sommige landschappen zijn ontstaan doordat herders en schappen ze eeuwenlang gebruikten. Het is wetenschappelijk aangetoond dat rondtrekkende schappen biodiversiteit verspreiden. In hun vacht, met hun poten en door hun uitwerpselen kunnen schappen immers zaden, sporenelementen, insecten en kleine diersoorten meedragen. Een herder met zijn kudde kan dus als het ware delen van het versnipperde landschap met elkaar verbinden. Goed om

weten is ook dat sommige vogelsoorten alleen in de buurt van een kudde schappen kunnen overleven.

Om dit onder de aandacht te brengen en bij te dragen aan de biodiversiteit over de grenzen heen, maken herders uit verschillende landen een Europese herderstocht. Deze trektocht richt zich dus vooral op het belang van rondtrekkende kuddes voor de verspreiding van biodiversiteit. De Boerenbond heeft steeds de nadruk gelegd op de verspreiding van biodiversiteit door alle schappen die aan landschapsbeheer doen. Schapenhouders zouden daarbij hun kuddes moeten kunnen laten grazen op militaire domeinen, op dijken van rivieren enzovoort.

Van Berlijn tot Marokko

De herderstocht vertrok op 5 juni in Berlijn en zal op 17 oktober eindigen op de *Grünlandtage* in het Duitse Trier. Het is de bedoeling om de tocht in 2011 voort te zetten richting Zuid-Europa, om in 2012 definitief te eindigen in Marokko. Marokko is de bakermat van het merinosschaap, een ras dat door toedoen van Spanje over de hele wereld verspreid is en daardoor het basisras is van bijna al onze huidige schapenrassen.

De tocht verloopt als een estafettetocht, waarbij elke herder een stuk trekt met zijn eigen schappen. De herdersstaf die de Duitse schaapherder Knut Kucznik bij het begin meenam, neemt hij telkens over van zijn voorganger en geeft hij door aan zijn opvolger. In deze herdersstaf wordt de naam van elke herder gegrift. Elke stad, gemeente of provincie waar de tocht passeert, kan zijn lintje of wimpel eraan vastmaken. Nadat achtereenvolgens vijf Duitse collega's-schaap-

herders de herdersstaf hebben overgenomen, neemt herder Erich Rhöse aan de Duits-Nederlandse grens over en trekt hij naar Maaseik.

Dwars door Vlaanderen

Op woensdag 1 september nemen de Limburgse schapenhouder Johan Schouteden en zijn echtgenote Carla Boonen in Maaseik de herdersstaf over van Erich Rhöse. De overdracht vindt plaats op een bootje in het midden van de Maas, waarbij ook de Limburgse gouverneur (en herder-voor-één-dag) Herman Reynders en zijn Nederlands-Limburgse collega aanwezig zijn. Johan Schouteden, die in Helchteren op zijn hoeve Sonnischeide schapen en koeien houdt, trekt daarna met zijn 600 schapen van het ras Lovenaar door Vlaanderen naar Brussel. Hij heeft hier al enige ervaring mee, want in september 2005 maakte hij met zijn kudde een historische tocht van Helchteren naar Vechmaal.

De kudde, de herder en hun begeleiders hebben een tocht voor de boeg van ongeveer 160 km – dagelijks zo'n 15 km – van Maaseik naar Brussel. De tocht trekt zo veel mogelijk over onverharde wegen, maar af en toe moeten ook water- en spoorwegen, autowegen en andere drukke verkeersaders overwonnen worden. In Limburg trekt de stoet onder meer over het militaire schietveld van Helchteren (de thuisbasis van de 600 schapen van Sonnishoeve, waar de kudde al bijna 30 jaar graast) en door De Wijers, het vijvergebied in Midden-Limburg. Het is de bedoeling dat de kudde op 14 september aankomt in het Brusselse Ter Kamerenbos. Op die dag vindt in Gemeenschapscentrum De Bosuil in Jezus-Eik ook een symposium plaats, waar het nut van rondtrekkende schappen nogmaals in de kijker wordt gezet. Wie de kudde intussen op de voet wil volgen, kan dat via onderstaande website.

– Toon Schouteden en Jan Van Bavel

INFORMATIE – www.herderstocht.be of Johan Schouteden, tel. 0495 92 11 40.

Grazende schappen aan de Rijn.

Een Duitse schaapherder roept zijn schappen bij elkaar tijdens de tocht Dortmund-Duisburg.